

VZKŮŠENÍ DCERY JAIROVY

Převod materiálu

Anna Lavická

Pořadí v lekci

19

Žalm 106,1.12 – Haleluja. Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné. Tehdy uvěřili jeho slovům, do zpyvu se dali jeho chvále.

Liturgické čtení-L 8,40-42

KLÍČOVÉ POJMY, DOBOVÉ A TEXTOVÉ SOUVISLOSTI

Oddíl tvoří dvě propojené části, z nichž jedna vypráví o uzdravení a druhá o uzdravení-vzkůšení. Takové spojení dvou příběhů není v NZ zrovna obvyklé. Tímto příběhem přechází vyprávění o utišení bouře (8,22-25) a uzdravení posedlého v Gerasě (8,26-36). Lze to chápat jako tři příběhy, řazené podle důležitosti: od exorcismu přes uzdravení až ke vzkůšení. Mezi uzdravením a vzkůšením se tu prezentuje velmi úzký vztah. Navíc je tento text zařazen v evangeliu bezprostředně před vyslání Dvanácti(9,1-6). Ježíš v něm dá učedníkům moc vyhánět démony a léčit nemoci. Celá tato část Lukášova evangelia se tedy týká **otázky moci** nad nemocemi, démony a smrtí. Pro naše souvislosti: *Lukáš zde nastavuje Teofilovi cestu k pochopení, že Ježíš jedná jako Bůh, že věřit v Boha znamená věřit v Ježíše (který vymýtl zlé moci a posedlosti, uzdravuje, křesťanské z mrtvých).*

Ježíš a zástup– od prvního okamžiku sledujeme tyto dva protagonisty příběhu. Zástup mnohočetný a anonymní, jako by byl bytostí, jejímž charakteristickým rysem je opekávání. Všichni na Ježíše čekají, aniž bychom ovšem věděli, co přesně od něj kdo z nich očekává. Opekávání zástupu je do jisté míry prázdňé, neurčitě...

Jairos - vystupuje ze zástupu. Na rozdíl od davu má tento muž jméno. Má i titul: představený synagogy. Muž známý a důležitý. Jeho opekávání je vysloveno: ať k němu Ježíš přijde, protože jeho jediná dcera (to je zajímavý údaj v epoše početných rodin...) je nemocná, umírá.... - **Máš také nějaké opekávání, smýšlené k Ježíši Kristu, Teofile?**

Nemocná žena - Zatímco zástup se tlačí (anonymní, hlava nehlava), Ježíš kráčí ke konkrétnímu cíli, jde v davu, nestojí mimo něj. Zde je příběhu nastavena „výhybka“. V tom davu, v té marnosti se Ježíše někdo dotkne a On ví, že to nebylo jen tak náhodou. Zastavuje se, klade otázku. Nám to připadá zbytečné zdržení na cestě k naléhavému případu, Ježíš naopak ví, že je to důležité, že to souvisí s vírou v jeho moc. Jeho pozornost se obrací od davu k jednotlivci, zatím neznámému. My už víme, co On zatím neví: že to je žena trpící krvácením, že přišla zezadu, aby nebyla viděna, nechce jednat z očí do očí, chce jednat potají. Proč? Má strach z odmítnutí. Krvácení jí šinilo dle židovských předpisů nečistou. Trvale nečistou, to znamená vyloučenou ze společnosti. Ona se tam vůbec neměla objevit, v tom zástupu (sr. Lv 15,18-30). Žena ví, ihned a neomylně, že se Ježíš ptá na ni. Teď tedy očekává Ježíš. Žena už byla uzdravena a nemá, co by víc žádala. Zato Ježíš chce navázat vztah. Žena na Ježíšovu otázku odpoví, ať to nebylo snadné. Co bylo dosud v tajnosti, poví přede všemi. Teď jedná jako Jairus, na kolenou se vyznává ze svého trápení. Ona ale navíc riskuje, že ji dav zatratí, protože nezůstala stranou, jak se na nečistou slušelo. Riskuje napomenutí a možná i trest přímo od Ježíše. Vždyť kdo se dotkne nečistého, stává se sám nečistým, praví Leviticus. Tady ale probíhá „kontaminace naruby“. A navíc: ta, která se bála trestu, dostala slovo milosti, byla propuštěna v pokoji (nevím proč, ale naskočila mi tady souvislost se sv. Věrou Pán: samotný dotyk s „tělem Pán“ nestačí; uzdravení, záchrana, se neobejde bez vztahu...). Nebyl by ten příběh úplný, kdyby jinou chyběl vztah, zázraku

slovo a strachu odpov?? milosti.

Dcerka Jairova– je jakoby p?íb?hem o uzdravení krvácející ženy odsunuta do ústraní, jakoby na ni Ježíš zapomn?l. Ale není tomu tak. Zatímco mluví s uzdravenou ženou, kterou nazývá „Dcero“, je oznámeno Jairovi, že „jeho dcera“ zem?ela. Tuto dceru posléze oslovuje Ježíš: „Dcerko, vsta?!“

Vypadá to, že je dcera ztracena. Dokonce se dozvídáme, že nestojí za to Ježíše obt?žovat, vždy? už zem?ela. Tady by to mohlo skon?it. Happy end se nekoná. A p?ece, už zase text pokračuje a znovu Ježíšovým slovem: „*Neboj se, jen v?? a bude zachrán?na.*“ A všem - Jairovi, zástupu, Teofilovi i nám - má být jasné, že souvislost mezi touto v?tou a tou, která zazn?la na adresu uzdravené ženy: „*Dcero, tvá víra t? zachránila, jdi v pokoji*“ je zásadní. Jen s tím rozdílem, že nemocná žena jednala sama a zde se za dceru angažuje otec. Oba však dostali, co žádali, a ještě mnohem víc.

Na?idil, aby jí dali n?co k jídlu - je to stejný motiv, jaký se objevuje v záv?ru Lukášova evangelia (Lk 24/41-43). Naznačuje, že vzk?íšení není virtuální realita, nýbrž skute?ný život, jaký si však nedovedeme ani p?edstavit. M?žeme jen žasnout a radovat se (Lk 8/56; Lk 24/41).

P?ikázal, aby nikomu ne?íkali, co se stalo - op?t najdeme souvislost s dalším Lukášovým oddílem v podobenství o bohá?i a Lazarovi (Lk16/29-31). Kdo nev?ří Ježíšovu slovu, nepom?že mu ani kdyby n?kdo vstal z mrtvých.

ÚSKALÍ TEXTU

A?koli je p?íb?h nadepsán „Vzk?íšení Jairovy dcery“, ve skute?nosti jsou to p?íb?hy dva. P?íb?h o uzdravení ženy, trpící dvanáct let krvácením (gynekologickým), zde není podružná epizoda. *Tady* se t?íbí víra: ženy, Jaira, snad i p?ihlížejícího zástupu, Teofila... Nepoušt?te se do „medicínských“ dohad?: zda je možné, aby n?kdo dvanáct let krvácel a nevykrvácel. *Dvanáctka* (použitá v obou p?ípadech) má zde význam spíš symbolický než po?etní. Má zde p?ipomínat dvanáct kmen? Izraele. „Vzk?íšení dcery Jairovy“ pojednává o Izraeli. V tomto (dvojitém!) p?íb?hu je pak izraelský národ p?edstavován jako národ neúrodný, mrtvý, neschopný nést plody (nemocná žena), a proto odsouzený k smrti (umírající dívka). Evangelista nám však sd?luje, že Ježíš p?ináší východisko ze smrtelného nebezpečí. Zároveň vyzývá Ježíš lid izraelský, aby se trpn? nepodvoloval silám smrti (napomínalpla?ící v dom? Jairov?), aby „danou situaci“ nep?ijímal ne?inn?. V??it spo?ívá v neustálém zmrtvýchvstávání, v?it znamená žít a nosit plody.“ (TdV s.143)

Z našeho vypráv?ní by nem?lo vyplynout, že Ježíš byl jakýsi zázra?ný lé?itel. Jeho výjime?nost nespo?ívala v jeho mimo?ádných lé?itelských schopnostech. T?mito lé?itelskými schopnostmi se Ježíš naopak p?íliš nelišil od svého prost?edí, které nebylo nikterak chudé na uzdravovatele. Dokonce i žáci farize? uzdravovali (Mt 12,27). Ani p?íb?h o vzk?íšení Jairovy dcery nemá být p?edevším dokladem Ježíšovy zázra?né moci. V Ježíšových uzdravovatelských ?inech se p?edevším realizuje to, o ?em kázal: do života lidí vstupuje království Boží, nový život, moc, která obnovuje porušené nebo zcela zp?etřhané vztahy. V Ježíši jedná B?h – milosrdný, zachra?ující; takový, jakého jej poznával jeho lid od pradávna - B?h vnímající tíse? svého lidu, B?h vytrhující ze sev?ení...

Poznámka: V p?íb?hu je celá ?ada motiv?, které se dají vyprav??sky vyt?žit. Ku prosp?chu v?ci však bude spíš p?im??ené zestrup?ní p?íb?hu a redukce motiv?.

POM?CKY

Obrázek zástupu, tísnicího se kolem n?jaké slavné osobnosti

MOTIVA?NÍ UVEDENÍ DO P?ÍB?HU

a) pro mladší školní v?k

Když máte nějaké trápení, třeba že si rozbijete koleno, ztratíte oblíbenou hračku, ublíží vám spolužák, co je lepší: sedět někde v koutku a tiše fňukat, nebo se porozhlédnout po někom, kdo vám pomůže - s hledáním hračky, ošetří bolístku, někoho, komu se můžete svěřit?

b) pro střední a starší školní věk

Slyšeli jste o lidech, kteří druhým zachránili život? Co je k tomu zapotřebí? Setkali jste se už s takovým člověkem? Víte, že existují lidé, kteří pravidelně darují svou krev, která pak je v případě potřeby použita na záchranu jiného lidského života? Znáte někoho takového?

c) pro Teofila

Jsem rád, že jsem křesťan, Lukáši. I díky tobě toho dost vím o Ježíši, o tom jak jedná, co přináší... Ale stejně mi není jedno, jaký bude osud těch, kdo nejsou křesťany. Konkrétně mám na mysli „ty ze synagogy“: Jsou ještě pořád Božím lidem? Jedná s nimi Bůh, mají naději na budoucnost? Nebo jsou jako schnoucí, churaví jící větev, která nenese ovoce? Vzpomínám si, co jsi vyprávěl o Janu Křtiteli, jak řekl, že každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně...“ - Lukáš: Ano, ale pak poslal Bůh Ježíše, aby žádný, kdo v něho věřil, nezahynul. A už dříve, přes proroka Izajáše, vzkazuje svému lidu, že může zachránit umírající, neplodnou a chorobami napadenou dceru sionskou (tak byl Boží lid v SZ nazýván), že On, Hospodin vzbuzuje víru, křísí ze smrtelného spánku, dává povstat novému životu... Počkej, povím ti příběh, vlastně příběhy dva, abys viděl, jak v Ježíši jedná tentýž Bůh i dnes.

OSNOVY VYPRÁVĚNÍ

a) pro mladší školní věk

I. Motivace

II. Ježíše očekávají na břehu jezera zástupy

III. Stísněný Jairus prosí za nemocnou dceru a očekává Ježíšovu pomoc

IV. Ježíš uprostřed tísňícího se davu rozpoznává tíseň jedné ženy

V. Žena se bála trestu, a dostala s uzdravením i slovo milosti

VI. Krvácející žena je zachráněna, Jairova dcera umírá

VII. Neboj se, jen věř (Ježíšovo slovo žádá víru)

VIII. Jairova dcera je zachráněna (Ježíšovo slovo vítězí nad smrtí)

IX. Závěr

b) pro střední a starší školní věk

Motivace

I. Ježíš p?ichází, zástup o?ekává

II. Jairo p?ichází a ve?ejn? prosí Ježíše za dceru

III. Krvácející žena p?ichází a potají se Ježíše dotýká

IV. Kontaminace naruby (Ježíš žen? dává uzdravení, ne ona jemu svou ne?istotu, zp?sobenou nemocí)

V. „Dcero, tvá víra t? zachránila“ (?in beze slov je vnímán jako akt víry)

VI. „Tvá dcera zem?ela, neobt?žuj Mistra“ (Ježíš je vnímán jako n?kdo, kdo je užite?ný jen p?ed smrtí)

VII. „Dcerko, vsta?!“ (Ježíš je p?edstaven jako ten, kdo zná pravdu o život? a smrti)

VYPRÁV?NÍ

I. MOTIVACE - PRO TEOFILA

Jsem rád, že jsem k?es?an, Lukáši. I díky tob? toho dost vím o Ježíši, o tom jak jedná, co p?ináší... Ale stejn? mi není jedno, jaký bude osud t?ch, kdo nejsou k?es?any. Konkrétn? mám na mysli „ty ze synagógy“: Jsou ještě po?ád Božím lidem? Jedná s nimi B?h, mají nad?ji na budoucnost? Nebo jsou jako schnoucí v?tev, která nenese ovoce? Vzpomínám si, co jsi vypráv?l o Janu K?titeli, jak ?ekl, že každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vy?at a hozen do ohn?...“ – Lukáš: Ano, ale pak B?h poslal Ježíše, aby žádný, kdo v n?ho v??í, nezahynul. A už d?íve, p?es proroka Izajáše, vzkázal svému lidu, že m?že zachránit neplodnou, nemocnou, ano i umírající dceru sijónskou (tak hezky nazývá Pán B?h sv?j izraelský lid), že on, Hospodin, k ?ísí i ze smrtelného spánku, dává povstat novému životu a vzk?ísí novou víru ... Po?kej, povím ti p?íb?h, abys vid?l, jak v Ježíši jedná tentýž B?h i dnes. Jsou to vlastn? p?íb?hy dva.

II. JEŽÍŠE O?EKÁVAJÍ NA B?EHU JEZERA ZÁSTUPY

Dav lidí, shromážd?ný na b?ehu jezera, napjat? vyhlíží. Zdá se, že na n?koho ?ekají. Najednou to v zástupu zašumí: „Už jde, už je tady!“ - Všichni se ma?kají, každý chce být Ježíši co nejbliž. Jako by od n?j n?co o? ekávali...

III. STÍSN?NÝ JAIROS PROSÍ ZA NEMOCNOU DCERU A O?EKÁVÁ JEŽÍŠOVU POMOC

„Ustupte, ustupte, prosím, pus?te mne k Ježíši, mám n?co naléhavého!“ - Dav se jen neochotn? rozestupuje... P?ed Ježíše pokleká zkroušený muž: „Jsem Jairo, Pane, p?edstavený synagógy. Má jediná dcera, teprve dvanáctiletá, umírá. Prosím, poj? se mnou k nám dom?.“ - Ježíš se na nic nevyptává a jde s ním.

IV. JEŽÍŠ UPROST?ED TÍSNÍCÍHO SE DAVU ROZPOZNÁVÁ TÍSE? JEDNÉ ŽENY

Zástup ale nechce p?ijít o Ježíšovu p?ítomnost. Lidé tuší, že se bude n?co dít, a cht?jí být p?i tom. Tísni se kolem Ježíše, takže Jairo jen s obtížemi razí cestu. Vtom se Ježíš zastavuje: „Kdo se mne to dotkl?“ ptá se. Nikdo se nehlásí. A Petr si málem poklepe na ?elo: „Mist?e, kolem tebe, jestli sis nevšiml, je zástup lidí,

který se na tebe tlačí.“ Ale Ježíš stojí na místě, představ si to, Teofile, jako by nevěděl, že utíkají drahocenné minuty, kdy jde o život Jairovy dcerky... A Ježíš znovu říká: „Někdo se mne dotkl, a byl to dotek víry. Někdo chtěl ode mne pomoc!“

V. ŽENA SE BÁLA TRESTU A DOSTALA S UZDRAVENÍM I SLOVO MILOSTI

Tu ze zástupu vystupuje žena, s bázní se sklání před Ježíšem a přede všemi přiznává: „To já jsem se tě dotkla - a rázem jsem byla uzdravena od krváčení, které mne sužovalo dvanáct let.“ – Co bude dál? Začnou na ni lítat kameny, na ni, na nevěstou, že se odvážíla spolu s ostatními jít za Ježíšem, když tam podle Mojžíšova zákona přece neměla co dělat? Odvrátí se od ní Ježíš za to, že se jej neoprávněně dotkla? - Co myslíš, Teofile, co Ježíš udělá, jak se zachová?

Ježíš tu jedná stejně, jako Hospodin jednával se svým lidem, se svou milou „dcerkou siónskou“: Neštítí se lidské bídy, je vnímavý pro lidské trápení. Přijímá tuto nemocnou, neplodnou, nevěstou ženu a vrací jí zdraví, radost ze života, naději na potomstvo. Vidí, vnímá její víru, s níž se k němu ve své ubohosti vztahuje. - „Dcero,“ říká jí, „tvá víra tě zachránila, jdi v pokoji.“

„Počkej, Lukáši, jak to, že jí říká dcero, když to už byla dospělá ženská, tomu nějak nerozumím...“ - „Ježíš jí tak dává najevo, že ji Bůh přijímá, stejně jako všechny, kdo se k němu s vírou vztahují. Prorok Izajáš o tom zpívá psníku, měš si ji pak doma najít ve svém svitku...“

VI. KRVÁČEJÍCÍ ŽENA JE ZACHRÁNĚNA, JAIROVA DCERKA UMÍRÁ

„Ale, jak to bylo dál s tou dcerkou Jairovou? Kvůli jednomu příběhu jsme málem zapomněli na druhý. To nechal Ježíš jejího otce tak dlouho čekat? Nechtěl bych být v jeho kůži, Lukáši, vždyť tam šlo o život jeho dcerušky... Vypadá to skoro, že na něj Ježíš, když se tak dlouho vybavoval s tou ženou, docela zapomněl!“ - „Ano, téměř to tak vypadá. Zatímco tam Ježíš stojí a hovoří s tou (nyní šťastnou) ženou, která v něm našla záchranu, protlačuje se k nim davem další člověk, který příběh z Jairova domu, a hlásí: „Tvá dcera právě zemřela. Je zbytečné, aby s tebou Ježíš ještě chodil...“

VII. NEBOJ SE, JEN VÍ (JEŽÍŠOVO SLOVO ŽÁDÁ VÍRU)

„Co ten ubohý táta teď bude dělat? Co bys na jeho místě dělal, Lukáši? Přemlouval bys Ježíše, aby přesto šel s tebou, anebo bys to vzdal a nechal jej, aby pomáhal tam, kde to ještě není tak beznadějně?“ – „Co bych dělal, to nevím. Ale vím, co udělal Ježíš: řekl Jairovi: „Neboj se, jen ví, a bude zachráněna.“ A šel s ním, k němu domů. - Všiml sis, Teofile, že něco podobného před chvílí Ježíš řekl té ženě, které uzdravením vrátil šanci na neutrápený život i naději, že ještě bude moci mít potomky...? ‘Dcero, tvá víra tě zachránila, jdi v pokoji.’ A Jairos byl u toho, slyšel to. A teď jde s Ježíšem, vede jej do svého domu, ke své mrtvé dcerce...“

VIII. JAIROVA DCERKA JE ZACHRÁNĚNA (JEŽÍŠOVO SLOVO VÍTĚZÍ NAD SMRTÍ)

Zástup se hrnul za nimi. Začíná to být dráždivé a vzrušující, co si ten Ježíš troufá... U domu však Ježíš všechny zarazil a nikomu nedovolil, aby s ním šel dál, jen svým těm uředníkům a rodičům té dívky. - „Lukáši, proč asi Ježíš nechtěl, aby to, co se stane, viděl i celý ten zástup? Měl snad strach, že bude pro smích, když se ukáže, že se smrti nic nezmeže?“ - „Teofile, to co bude následovat, není scéna pro umily, je to událost pro oči víry. Mnozí se mu posmívali, když je těšil: „Neplaťte, nezemřela, jen spí.“ Ale oči víry

vidí dál, vidí víc než lidské možnosti. O?i víry za smrtí vyhlížejí život. O?i víry i skrze beznad?j vyhlížejí k nad?ji...

Před o?ima otce, matky a svých u?edníků bere Ježíš dívku za ruku a praví: „Dcerko, vsta!“ A ona se nadechla a hned vstala z postele. - „Dejte jí n?co k jídlu, a? vidíte, že se vám to nezdá, že je skute?n? živá. Duchové p?ece nejedí...“

Rodi?e z toho byli u vytržení. Ale Ježíš jim p?ísn? na?ídil, aby o tom nikomu nevykládali. Necht?l si budovat pov?st zázra?ného lé?itele a všemocného doktora, pro kterého je mali?kost k?ísit z mrtvých. Ježíš žádá víru v p?icházející království Boží. Proto p?išel. V n?m to království p?išlo. A jen ti, kdo mají v n?ho d?v?ru, mohou být sv?dky a p?íjemci jeho mocných ?in?. Ne dav, který jen zv?dav? p?ihlíží a neví, co ?ekat. Ano, žena, která se jej v d?v???e dotkla, aby byla uzdravena! Ano, Jairo, který v d?v???e p?ivedl Ježíše ke své dcerce, i když se to zdálo být beznad?jné a zbyte?né! Jejich víra je d?v?rou k tomu novému, co s Ježíšem p?ichází. A to je mocn?jší než smrt.

IX. ZÁV?R

Teofil: To je zajímavé, už podruhé v krátké dob? od tebe slyším p?íb?h o vzk?íšení (nedávno to bylo o vzk?íšení mládence z Naim). Co tím, Lukáši, sleduješ? - Lukáš: „Chci tebe i všechny ostatní, kdo budou n?kdy tenhle p?íb?h poslouchat, utvrdit ve ví?e, že v Ježíši jedná B?h – milosrdný, zachra?ující; takový, jakého jej poznával jeho lid od pradávna: B?h vnímající tíse? svého lidu, B?h vytrhující ze sev?ení, B?h obnovující porušené nebo zcela zp?etřhané vztahy... Takový je B?h Abraham?v, Izák?v, Jákob?v, Jair?v, tv?j, m?j, B?h Ježíš?v.

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, d?kujeme, že s tebou ani smrt není tím posledním, s ?ím m?žeme v život? po?ítat. D?kujeme, že na tvé milosrdenství a odpušt?ní m?žeme spolehnout víc. Prosíme, a? míváme dost odvahy víry oslovit t? a vyslovit své prosby. Amen

PODN?TY PRO ROZHOVOR

Byli jste už n?kdy na poh?bu? Pro? se poh?eb koná? Co je na k?es?anském poh?bu d?ležit??

Co lidi ohrožuje, krom? nemoci a smrti, co jim ?iní život t?žký, t?žko snesitelný?

Myslíte, že slovem m?žete n?komu pomoci? Jak? Pat?í sem modlitba?

Jaký je rozdíl mezi hygienickým chováním (nejdu za n?kým, kdo má ch?ipku, neštovice, nepiju s druhým ze stejné sklenice...) a odmítavým (štitivým) postojem k nemocnému ?lov?ku?

Znáte n?jaké nemoci, které jsou v dnešní dob? společensky nebezpečné?

Um?li byste pomoci zran?nému: ovázat ránu, zastavit krvácení z tepny, p?enést kamaráda se zlomenou nohou, doprovázet nevidomého, vézt vozík s postiženým ?lov?kem...? M?žete si zkusit n?které tyto v?

domosti a dovednosti nacvižit.

Jak „ožitit“ vzkřísit „mrtvý sbor“ - co znamená „v úděsném domě bydlí dnes tvůj lid, víru už ztrácí, že snad bude žít“? Proč textař prosí: „vyžejte plačky ven“? Kdo to je církevní plačka?

Odkaz na pracovní list

[19 Vzkříšení dcery Jairovy](#)

Odkaz na píseň

[Děm na písku postavený, lampa, která zhasíná](#)

[Kristus je má síla \(EZ648\)](#)

[Dej nám moudrost, odvahu pro dny obav](#)

[Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal](#)

[Má duše Boha velebí \(EZ627\)](#)

[Vzkříšení dcery Jairovy \(SV303\)](#)

[Za ty, kdo hladem trpí a bídou, prosíme](#)

Cílová skupina

[Mladší školní](#)

[Školní](#)

Katechetické cykly

[Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo](#)

Biblický odkaz (kat)

[Lukáš 8,40–56](#)